

شناسایی پتانسیل‌های کارآفرینی در بخش دامپروری شهرستان ایزه به منظور ایجاد اشتغال (کسب و کار)

محمود دانیالی ده حوض^۱ ایوب مردانی^۲ محمد حسن محسنی نسب^۳

۱. دانشجوی دکترای مدیریت بازرگانی، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایزه

۲. کارشناس ارشد علوم تربیتی - مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایزه aeub_mardani@yahoo.com

۳. دانشجوی دکترای مدیریت، عضو هیأت علمی دانشگاه شوشتر

چکیده

در سه دهه گذشته، به‌رغم تلاش‌های صورت‌گرفته هیچکدام از اقدامات مشکل‌بیکاری را حل نکرده و نتوانسته گرد فقر را از چهره منطقه بزدايد. این در حالی است که شهرستان ایزه مراتع وسیع حاصلخیزی دارد و از نظر آب‌وهوایی منطقه‌ای معتدل محسوب می‌شود. هدف این مقاله شناسایی پتانسیل‌های کارآفرینی در بخش دامپروری شهرستان ایزه برای رفع این مشکلات است. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه محقق‌ساخته می‌باشد. روایی پرسشنامه از طریق اساتید و خبرگان و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵۴، محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل و شناسایی پتانسیل‌های کارآفرینی از آمار استنباطی، مانند آزمون گروه‌های مستقل^F، استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان داد که پرورش ماهی در استخر، پرورش گاو شیری، پرورش و نگهداری گوسفند، پرورش ماهی سرد آبی، احداث و توسعه موسسات مرغداری، پرورش ماهی گرم آبی در مناطق گرمسیری و پرورش و نگهداری مرغ بومی اولویت‌های مهم بخش دامپروری در ایجاد اشتغال می‌باشند که سرمایه‌گذاری بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی می‌تواند نقش مؤثری در ایجاد اشتغال ایفا نماید.

کلمات کلیدی: کارآفرینی، ایزه، کسب و کار، دامپروری

امروزه، در اکثر کشورها به کارآفرینی و کارآفرینان توجه خاصی می‌شود و تقویت کارآفرینی و ایجاد زمینه مناسب برای توسعه آن، از ابزارهای پیشرفت اقتصادی کشورها و به ویژه کشورهای در حال توسعه به شمار می‌آید. فعالیت کارآفرینی با اثربخشی بالا به توسعه اقتصادی (از جمله اشتغال، نوآوری در فعالیت‌ها، رقابت‌پذیری و ...) منجر می‌شود (Verheul, 2001). همچنین کارآفرینی به دلایل گوناگون جزو فاکتورهای حیاتی پروسه رشد و توسعه اقتصادی تلقی می‌گردد. از طریق این مکانیزم، جامعه اطلاعات تکنولوژیکی را به محصولات و خدمات تبدیل می‌کند (Shane, 2000). این نوع ابداع و بدعت، به لحاظ کارآفرینی در محصولات و خدمات و فرآیندها، یک موتور حیاتی است که پروسه تغییر را در جامعه به حرکت درمی‌آورد (Schumpeter, 1934). کارآفرینی نه فقط ناکارآمدی‌های تکنولوژیکی بلکه، ناکارآمدی‌های زمانی و مکانی در اقتصاد را کشف می‌کند و تقلیل می‌دهد (Shane, 2000). در دهه‌های اخیر، تحقیقات کارآفرینی در آمریکا، اروپا و آسیای جنوب شرقی گسترش زیادی یافته است. در ایران نیز طی چند سال اخیر کارآفرینی به عنوان عامل ایجاد اشتغال، نقش آن در توسعه اقتصادی کشور و همچنین بحث خصوصی‌سازی و مدیریت بهینه منابع کشور مورد توجه قرار گرفته است. تحقیقات نشان می‌دهد که کارآفرینی موضوعی وابسته و محدود به فرهنگ است (Drucker, 1985).

نقش سرمایه‌گذاری در بخش دامپروری و تأثیر آن بر بازدهی این بخش از اهمیت بسزایی برخوردار است که معیارهای نظری و شواهد تجربی هم مؤید آن هستند. سرمایه‌گذاری در بخش دامپروری علاوه بر این که موجب رشد تولید و اشتغال در این بخش می‌گردد، با توجه به ارتباطات پسین و پیشین این بخش با سایر بخش‌ها، به رشد تولید و اشتغال در بخش‌های دیگر نیز کمک می‌کند. از آنجا که بیشتر فعالیت‌های دامپروری در مناطق روستایی به منظور جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها انجام می‌شود شناسایی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش دامپروری و اتخاذ سیاست‌های مناسب برای گسترش سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زایی اهمیت زیادی دارد (اخوان و دیگران، ۱۳۸۹).

۱- مسئله تحقیق

توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آرمان همه کشورهای در حال توسعه است (بهزادیان نژاد، ۱۳۸۰). کشورهای مختلف، برای تحقق این آرمان، ابزارهای متفاوتی برمی‌گزینند. از آنجا که عامل "اشتغال" یکی از عوامل اصلی رشد و توسعه کشورها محسوب می‌

شود سایر متغیرهای اقتصادی از جمله، تولید ناخالص ملی، عرضه کالا، خدمات و مستقیماً از این عامل تأثیر می‌پذیرند (Shane, 2000). کشورهای مختلف به دنبال طراحی مکانیزم‌هایی جهت اشتغال هر چه بیشتر با استفاده از سرمایه‌های داخلی و خارجی هستند. یکی از سیاست‌های مؤثر برای رفع محرومیت، فقر و بیکاری "طراحی مکانیزم‌های ایجاد کسب‌وکار" می‌باشد. شهرستان ایزه یکی از شهرستان‌های محروم کشور است که دارای استعدادهای فراوانی در بخش دامپروری می‌باشد ولی، به دلیل عدم استفاده از مکانیزم‌های لازم، بخش دامپروری با معضلات فراوانی مواجه است. شناخت پتانسیل‌های کارآفرینی در بخش دامپروری، به منظور ایجاد کسب‌وکار، می‌تواند تا حدودی در رفع مشکلات این شهرستان محروم مؤثر واقع شود (داستانبور، ۱۳۸۷). این تحقیق به دنبال شناسایی پتانسیل‌های کارآفرینی موجود در بخش دامپروری شهرستان ایزه می‌باشد.

۲- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

در شرایط فعلی با توجه به حجم عظیم بیکاری در کشور باید سرمایه‌گذاری در بخش دامپروری و فعالیت‌های مولد را مورد توجه قرار داد تا شاهد تحولات عظیم در بخش‌های مذکور باشیم. از آنجا که شهرستان ایزه از معدود شهرهای توسعه نیافته کشور است و متأسفانه تاکنون، سرمایه‌گذاری اساسی‌ای در آن صورت نگرفته شناسایی پتانسیل‌های موجود جهت ایجاد کسب‌وکار و تلاش برای تحقق آنها بسیار مهم و راهگشاست. از آنجا که تلاش برای کارآفرینی بدون بررسی دقیق و علمی با شکست قرین خواهد بود ضرورت بررسی علمی این موضوع نمایان می‌شود. به این طریق می‌توان با شناسایی پتانسیل‌ها و توانمندی‌های موجود در بخش دامپروری اقدام به تحقق آنها نمود و از اتلاف منابع و سرمایه گذاری بی‌ثمر جلوگیری کرد. شناسایی نظرات سرمایه‌گذاران و کارشناسان و بکارگیری آنها جهت پیشرفت سریع‌تر منطقه و به تبع آن، پیشرفت کشور از دیگر مواردی است که اهمیت موضوع مورد بررسی را نشان می‌دهد (رضوی نعمت‌اللهی، ۱۳۸۶).

۳- مرور ادبیات تحقیق

۴- کارآفرینی از دیدگاه‌های مختلف

ژوزف شومپیتر (۱۹۳۴) فرآیند کارآفرینی را «تخریب خلاق» می‌نامد. به عبارت دیگر، ویژگی تعیین‌کننده کارآفرینی همانا کارهای جدید یا ابداع روش‌های نوین در امور جاری است. روش نوین، همان «تخریب خلاق» می‌باشد. به نظر وی نوآوری در هر یک از زمینه‌های زیر کارآفرینی محسوب می‌شود:

۱- ارائه کالاهای جدید

۲- ارائه روش جدید در فرآیند تولید

۳- گشایش بازاری جدید

۴- یافتن منابع جدید

۵- ایجاد هرگونه تشکیلات جدید در صنعت (Schumpeter, 1934).

هسپریج کارآفرینی را «فرآیند خلق چیزی با ارزش و متفاوت از طریق اختصاص زمان و تلاش کافی همراه با ریسک مالی، روانی و اجتماعی همچنین دریافت پاداش های مالی و رضایت شخصی از نتایج آن (فیض بخش ۱۳۸۳).

۱- مزایا و منافع کارآفرینی

بهزادیان نژاد (۱۳۸۰) معتقد است کارآفرینی و کارآفرینان منشأ آثار ارزشمندی هستند که در اینجا، به اجمال، به آنها اشاره می شود.

۱- ایجاد "اشتغال" رابطه تنگاتنگ کارآفرین و اشتغال به گونه ای است که محققان بر این باورند و تجارب کشورهای مختلف نیز آنرا تأیید می کند که هرگاه فعالیت های کارآفرینی در جامعه کند و آهسته شود نرخ بیکاری آن جامعه افزایش خواهد یافت.

۲- کارآفرینی موجب توزیع مناسب درآمدها و کاهش اضطراب اجتماعی می شود.

۳- کارآفرینی موجب بهره برداری از منابع و فعال شدن آنها برای توسعه کشور می شود.

۴- بهبود کیفیت زندگی، کشف نیازها، ابداع و توسعه کالاها و ایجاد خدمات جدید از جمله ویژگی های کارآفرینان است (بهزادیان نژاد، ۱۳۸۰).

- کارآفرینی عامل ترغیب به سرمایه گذاری، تحریک حس رقابت، عامل تغییر و نوآوری و ایجاد اشتغال می شود. کارآفرینی کیفیت زندگی را بهبود می بخشد و موجب توزیع مناسب درآمد می شود (رضوی نعمت اللهی، ۱۳۸۶).

۲- نقش کارآفرینی در اشتغال

زمانی که کارآفرینان یک شغل جدید را شروع می کنند بالطبع حداقل، به یک یا چند نیروی استخدامی نیاز دارند تا کارهای خود را سامان بخشند. کارآفرینان به علت قابلیت اشتغال زایی به کاهش نرخ بیکاری (که از اهداف کلان اقتصادی و اجتماعی دولت هاست) کمک می کنند. بنابراین، کارآفرینی می تواند زمینه ساز اشتغال نیروی کار باشد و نوآوری که توسط خود فرد در فعالیت اقتصادی ایجاد می شود به ایجاد اشتغال در جامعه منجر می شود. بر اساس نظرسنجی صورت گرفته تحت عنوان "فرهنگ کار و نگاه ایرانیان" فقط، ۴۲ درصد از جمعیت ایران خواهان شغل ثابت اداری یا در چارچوب شغل های وظیفه گرایمی هستند. در

حالی که در سال ۲۰۰۰، بیش از ۶۲ درصد از جمعیت دنیا اظهار داشتند که می‌خواهند دارای شغل مستقل (فعالیت خوداشتغالی) باشند و ۳۴ درصد آنان آماده ریسک‌پذیری به منظور دستیابی به رضایت شغل متکی بر فعالیت‌های فردی بودند. امروزه، روحیه کارآفرینی به شدت در میان جمعیت جوان ایران در حال گسترش است. از طرفی در حال حاضر، با توجه به وضعیت اقتصادی، اجتماعی کشور توجه به کارآفرینی بیش از پیش اهمیت یافته است. با عنایت به اعمال سیاست کاهش تصدی‌گری دولت و محدودیت‌های سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی، سوق‌دهی جوانان و زنان جویای کار به سمت مشاغل کارآفرینی و خوداشتغالی ضرورت می‌یابد (جهانیان، ۱۳۸۵).

کارآفرینی مترادف ایجاد اشتغال نیست بلکه در واقع، فرآیند ایجاد و تأسیس کسب‌وکار یا سازمان جدید است ولی، یکی از اثرات قابل توجه آن ایجاد اشتغال است.

مطالعاتی که در ایالات متحده آمریکا صورت گرفته است نشان می‌دهد از ۲۰ میلیون شغل ایجادشده و جدید طی سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۸۰ بیش از ۳/۵ میلیون شغل ناشی از ایجاد و تأمین سبک و کارهای کارآفرینانه جدید بوده است. اهمیت کارآفرینی از نظر ایجاد شغل باعث شده طی دهه‌های ۱۹۹۰ و ۱۹۸۰ میلادی به تدریج، در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه وفاق عمومی ایجاد گردد. بحران بیکاری به جز از طریق توسعه کارآفرینی و دمیدن روح نوآوری در کالبد اجتماعی امکان‌پذیر نمی‌باشد (همان منبع).

۳- مفهوم کارآفرینی در بخش کشاورزی

تعاریف و مفاهیم کارآفرینی در بخش‌های مختلف (کشاورزی، دامپروری، صنعت و خدمات)، از نظر اصول و مبنا، یکی هستند. اصل و ماهیت کارآفرینی در بخش کشاورزی و دامپروری تفاوتی با کارآفرینی در نواحی شهری و سایر بخش‌های اقتصادی ندارد اما، درون داده‌های لازم جهت توسعه کارآفرینی (نظیر سرمایه، مدیریت، آموزش، تکنولوژی، مؤسسات و نهادها، زیرساخت‌های حمل‌ونقل، دسترسی به بازار، شبکه توزیع و نیروی کار ماهر) در شهرها و مناطق صنعتی و سایر بخش‌های اقتصادی راحت‌تر از مناطق روستایی و کشاورزی و دامپروری یافت می‌شود (داستانبور، ۱۳۸۷).

توسعه هر کشور مستلزم توجه به زیرساخت‌های مهم آن مانند صنایع، منابع طبیعی و کشاورزی و دامپروری است. توسعه بخش دامپروری نه تنها باعث گسترش صنایع تبدیلی و جانبی می‌شود بلکه، نقش مؤثری در اشتغال‌زایی و زدودن فقر و محرومیت دارد. وجود شرایط توپوگرافی، اقلیمی، پستی و بلندی‌ها، ارتفاعات، دشت‌های هموار و چشمه‌های آب شیرین، مراتع متنوع و رودهای روان این منطقه، نوعی دامپروری و کشاورزی ویژه را ایجاد

می‌کند. رونق صنعت اکوتوریسم به منظور تفریح گردشگران اشتغال‌زایی مضاعف را در بر خواهد داشت (همان منبع).

۴- توسعه کشاورزی و دامپروری در ایران، تعامل اهداف و راهبردها

ایران به دلیل بهره‌مندی از منابع پایه و مناسب برای کشاورزی و دامپروری از امکانات بالقوه خوبی برای رشد و افزایش سریع محصولات باغی و دامی برخوردار است. در این صورت، تحقق نرخ رشد ۴ تا ۶ درصدی لازم برای کاهش نابرابری درآمدهای شهری و روستایی امکان‌پذیر خواهد بود. همچنین به منظور کاهش نابرابری‌های درآمدی، دولت باید به کشاورزی و دامپروری توجه خاص نماید و اقدام به خرده‌سرمایه‌گذاری‌های گسترده در زمینه خدمات عمومی مورد نیاز کشاورزان و دام‌داران کند.

به رغم آن که منشأ بیش از سه چهارم نرخ رشد کشاورزی و دامپروری به زیربخش‌های باغبانی و دام (صنعتی) مربوط می‌شود زیربخش‌های غلات و دامداری سنتی نیز می‌توانند نقش مؤثری در این باره ایفا کنند. بیشترین تلاش باید در جهت رشد کالاهای پرارزش صورت گیرد اما، برای رسیدن به رشد کامل باید به سایر زیربخش‌ها هم توجه شود (ملور، ۱۳۸۳).

۵- سهم بخش‌های دامپروری و کشاورزی در درآمد ملی

بخش‌های کشاورزی و دامپروری یکی از اجزای تشکیل‌دهنده درآمد و تولید ملی در اکثر کشورهاست. به طوری که تا سال‌های ۱۸۵۰، در همه کشورها بالاترین سهم تولید و درآمد ملی کشورها بخش‌های "کشاورزی و دامپروری" بوده است و به تدریج، با پیشرفت‌های تکنولوژی و گسترش بخش‌های صنعت و خدمات، سهم بخش‌های کشاورزی و دامپروری در تولید ملی رو به کاهش نهاده است. در سال ۱۹۵۰، در اکثر کشورهای توسعه‌یافته سهم بخش‌های کشاورزی و دامپروری در تولید ناخالص ملی به ۱۵ تا ۲۰ درصد کاهش یافت. حال آن که بخش‌های کشاورزی و دامپروری در کشورهای در حال توسعه همچنان از جمله بخش‌های مهم اقتصاد محسوب می‌شود و سهم کشاورزی و دامپروری بین ۲۵ تا ۳۰ درصد تولید ناخالص ملی می‌باشد (قره باغیان، ۱۳۷۱).

در ایران، سهم کشاورزی و دامپروری بیشترین سهم را در GDP داشته و این سهم در سال ۱۳۷۵، به ۲۳/۴ درصد کاهش یافته است (همان منبع).

براساس گزارش بانک جهانی در فاصله ۱۹۹۰-۲۰۰۱ کشاورزی و دامپروری ایران، به طور متوسط، ۲/۱۵٪ از تولیدات ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده بود. همچنین سهم این بخش از درآمدهای حاصل از صادرات غیر نفتی معادل ۲۶٪ بوده است. این در حالی است که

کشاورزی و دامپروری سهم کوچکی از واردات ایران را به خود اختصاص می‌دهد (Bure, 1961).

۱۱- ارتباط با بازار

کشاورزی و دامپروری علاوه بر تأمین نیازهای مواد غذایی مصرفی، نهاده بعضی از بخش‌های دیگر اقتصادی را هم تأمین می‌کند مثلاً، تولید چغندر قند و نیشکر نهاده برای صنایع قند یا تولید پشم نهاده برای صنایع فرش و غیره. ارزش این نهاده‌ها با توجه به اهمیت بازار بعضی محصولات، مثل فرش، فوق‌العاده زیاد است.

بخش‌های کشاورزی و دامپروری علاوه بر عرضه مواد خام، مصرف‌کننده مهم بعضی از محصولات صنعتی هم می‌باشد. گسترش دامپروری و کشاورزی تقاضای این بخش برای محصولات سایر بخش‌ها و نیز رشد تولید ناخالص داخلی را افزایش داده است. تجربه کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که برای توسعه اقتصادی کشورهای جهان سوم "ارتباطات بخش‌ها" ضرورت دارد. محوریت بخش‌های کشاورزی و دامپروری در برنامه پنج‌ساله دوم نیز بر ارتباطات بخش‌ها و اولویت تأمین نیازهای این بخش‌ها تأکید نموده است، تحقیقات مختلف مؤید آن است که بخش کشاورزی، به‌خصوص از لحاظ تکنولوژی و خدمات، نارسایی دارد. اگر بخش‌های صنعت و خدمات تأمین این نیازها را در اولویت قرار دهند می‌توانند موجبات رشد قابل توجه این بخش را فراهم نمایند. تأثیرات برگشتی حاصل آن باعث رشد همین بخش‌ها خواهد شد. این پتانسیل‌ها به‌وضوح، در بخش‌های دامپروری و کشاورزی و سایر بخش‌های اقتصادی وجود دارند. با برنامه‌ریزی مناسب می‌توان از این پتانسیل‌ها استفاده کرد. از بین همه فعالیت‌های بشری شاید، کشاورزی و دامپروری باشد که محیط جهانی را در وسیع‌ترین حد دگرگون می‌کند. نیاز به در نظر گرفتن لازمه‌های محیطی در سیاست‌های کشاورزی و دامپروری نخست در «قانون اروپای منفرد» در سال ۱۹۸۶، به عنوان اولین مرحله رسمی و بین‌المللی، در محاسبه وارد شد (Verheul, 2001).

سرمایه‌گذاری کافی، پیوسته و پایدار در تحقیقات کشاورزی و ترویج کشاورزی از وسایل بسیار مؤثری هستند. برای تحول منابع کشاورزی و دامپروری و رشد اقتصاد (سوانس بور، ۱۳۷۹).

۱۲- اشتغال

بررسی تاریخی نشان می‌دهد که در همه کشورها بخش کشاورزی و دامپروری بیشترین جمعیت شاغل را به خود اختصاص داده است. ویژگی‌های منحصربه‌فرد بخش‌های کشاورزی و دامپروری این قابلیت را دارد که همواره، تعداد قابل ملاحظه‌ای از جمعیت جویای کار را جذب نماید. قبل از سال‌های ۱۸۵۰، در همه کشورها بیش از ۵۰٪ جمعیت شاغل در بخش

کشاورزی و دامپروری فعالیت داشتند. این درصد طی سال‌های ۱۸۵۰ تا ۱۹۵۰ در کشورهای پیشرفته کاهش یافت و بخش صنعت و خدمات جایگزین بخش کشاورزی و دامپروری شد. به طوری که بعد از سال‌های ۱۹۵۰، در کشورهای توسعه‌یافته حدود ۱۰ الی ۱۵ درصد از جمعیت شاغل در بخش‌های کشاورزی و دامپروری مشغول بودند. در حالی که در کشورهای در حال توسعه بخش‌های کشاورزی و دامپروری یکی از بخش‌های مهم می‌باشد و جمعیت شاغل آن بسیار زیاد است. در حال حاضر، ۲۳ درصد از جمعیت فعال کشور ایران در کار می‌کنند. کشاورزی و دامپروری ایران یک‌چهارم کل اشتغال را به خود اختصاص می‌دهد، به عبارت دیگر، ۲۵٪ کل فرصت‌های شغلی ایران به بخش‌های کشاورزی و دامپروری مربوط می‌شود. صنایع غذایی کشور به عنوان بخش مهمی از صنایع بخش‌های کشاورزی و دامپروری، بعد از صنایع پالایش نفت، مهم‌ترین بخش صنعتی کشور از لحاظ تولید ارزش افزوده می‌باشد. دامپروری و کشاورزی نقشی مهم و اساسی در ایجاد اشتغال، تولید مواد اولیه برای صنعت، صادرات و ارزآوری ایفا می‌کند و این امر کمک بزرگی به توسعه و خودکفایی کشور می‌باشد (زمانی پور، ۱۳۷۳).

۱۳- نقش تولید در توسعه کشاورزی و دامپروری

امروزه برای بالا بردن تولید در شیوه جدید، بکارگیری تکنولوژی، تغییر شیوه تولید و نوع تولید کشاورزی و دامپروری امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. برای ایجاد این تغییر ابتدا، لازم است نگرش کشاورز، دام دار و فرد روستایی در خصوص تولید تغییر یابد تا زمینه استفاده از شیوه نوین تولید فراهم شود. در این خصوص کیران کراس معتقد است «توسعه، زمانی امکان پذیر است که در فکر و اندیشه بشر جایی برای خود بیابد» (قره باغیان، ۱۳۷۱).

۱۳- دلایل اهمیت بخش دامپروری و کشاورزی در توسعه اقتصادی

۱- مزیت نسبی اقتصادی

"مزیت نسبی"، یکی از ویژگی‌های تولیدات دامی و کشاورزی و رمز برتری آن نسبت به تولیدات صنعتی می‌باشد. در بعضی از کشورها محصولات، به لحاظ وضعیت طبیعی و جغرافیایی، دارای برتری نسبی هستند. این موضوع بخصوص در کشورهای جهان سوم، با سطح تکنولوژی پایین برای ورود محصولات کشاورزی و دامی به بازار بین‌المللی، اهمیت حیاتی دارد. قابل ذکر آن که محصولات کشاورزی و دامی دارای مزیت نسبی طبیعی می‌باشند. حال آن که محصولات صنعتی در صورتی می‌توانند با محصولات مشابه رقابت کنند که دارای مزیت نسبی مصنوعی باشند (حقیقی، ۱۳۸۶).

۲- بی‌نیازی از تکنولوژی پیچیده و تخصص‌های ویژه

بخش دامپروری و کشاورزی، برخلاف صنعت، با سطوح مختلف تکنولوژی و تخصص می تواند کارآمد و حتی، بدون دخالت انسان بازده مناسب داشته باشد. به طوری که منحنی عرضه محصولات صنعتی از مرکز مختصات می گذرد ولی، منحنی عرضه محصولات کشاورزی دارای عرض از مبدأ مثبت است. لذا، بخش کشاورزی و دامپروری کشورهای جهان سوم، با تکیه بر مزیت نسبی، به رغم پایین بودن سطوح فنی، مالی و انسانی از ظرفیت و پتانسیل های لازم برای تولید و توسعه برخوردار است.

انسان برای بقا و رشد به کالاها و خدماتی نیاز دارد که پیوسته، متناسب با پیشرفت اقتصادی و اجتماعی بر دامنه آن افزوده شود. در این میان، غذا به عنوان فرآورده بخش کشاورزی و دامپروری اهمیت حیاتی دارد و قابل جایگزین نیست.

۳- نیاز به سرمایه ارزی اندک

در مراحل اولیه توسعه، بخش دامپروری و کشاورزی نسبت به سایر بخش ها به سرمایه گذاری ارزی کمتری نیاز دارد. عدم وابستگی شدید بخش کشاورزی به درآمدهای ارزی، بخصوص در کشورهای جهان سوم که معمولاً دچار تنگناهای ارزی هستند، مبین اهمیت این بخش در روند توسعه اقتصادی جوامع مذکور می باشد.

۴- زمان بازگشت سرمایه

معمولاً سرمایه گذاری در بخش های اقتصادی مانند صنایع سنگین، معادن، فلزات و پتروشیمی دیربازده است. به علت وابستگی سرمایه گذاری ها به اعتبارات دولتی، درآمدهای ارزی و بی ثباتی در تأمین آنها اجرای این پروژه ها و بازگشت سرمایه شان سال ها به تأخیر می افتد. در حالی که سرمایه گذاری در بخش دامپروری و کشاورزی به دلایل مختلف سریع تر به بازده و بهره برداری می رسد. لذا، بازگشت سرمایه در بخش کشاورزی زودتر از صنعت می باشد (Bure, 1961).

۵- تأمین نیازهای ضروری

۱۴- پیشینه تحقیق

سلطانی در سال (۱۳۸۶) با انجام دادن پژوهشی به بررسی وضعیت سرمایه گذاری در بخش کشاورزی ایران و راه های افزایش آن پرداخت. وی سرمایه گذاری را یکی از عوامل مهم رشد و توسعه اقتصاد هر کشور می داند و سرمایه گذاری در بخش های کشاورزی و دامپروری را به دلیل افزایش مستمر تقاضا برای مواد غذایی، سایر محصولات کشاورزی و رشد جمعیت حائز اهمیت خاصی می داند. از جمله دلایل سرمایه گذاری ناکافی در بخش های کشاورزی و

دامپروری ریسک بالای تولید کشاورزی، هزینه بالای نگهداری محصولات، کمبود اعتبار ریالی و ارزی و عدم گسترش صنایع تبدیلی است.

شیخ در سال (۱۳۸۶) به بررسی توسعه کشاورزی و کاهش فقر و گرسنگی پرداخت و یکی از راه‌های مهم افزایش سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی را بهبود مشارکت‌های زودبازده در بخش‌های دولتی و خصوصی می‌داند. او معتقد است مسئولیت این امر از جمله وظایف دولت می‌باشد تا شرایط سیاسی- اجتماعی پایداری بوجود آورد.

مسلم‌زاده و همکاران در سال (۱۳۸۶) به بررسی و تحلیل پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های کشاورزی پرداخت. وی سرمایه را از عوامل بسیار مهم و مؤثر در افزایش بهره‌وری سایر عوامل تولید نظیر نیروی انسانی، زمین و سایر عوامل تولید می‌داند. پژوهشگران مذکور در پژوهش‌های خود به بررسی روند سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی طی دوره زمانی ۱۳۸۳-۱۳۴۲، به‌خصوص طی برنامه‌های توسعه کشور پرداختند. آنان از جمله موانع سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی را افزایش نرخ تورم می‌دانند.

خالدی ۱۳۸۶ در پژوهشی به نقد سیاست افزایش اشتغال در بخش کشاورزی ایران و تأکید بر برنامه چهارم توسعه پرداخته است. وی در پژوهش خود به مطالبی اشاره نموده که به اختصار در زیر آورده می‌شود:

صحت سیاست افزایش اشتغال در بخش کشاورزی ایران با توجه به نیروی کار مازاد غیرفصلی و کمبود فصلی، کم‌سواد و بی‌سواد نیروی کار، مشکلات جذب و بکارگیری مؤثر سرمایه در این بخش و ... باعث شده است دچار تردید اساسی باشد. خالدی در مطالعه خود از طریق اسنادی- تحلیلی و بررسی منابع موجود نظیر برنامه چشم‌انداز، برنامه چهارم توسعه، قانون اساسی و همچنین تجارب و سیاست‌های ایجاد اشتغال سایر کشورها، مقوله اشتغال کشور و بخش کشاورزی با تأکید بر برنامه چهارم توسعه مورد بررسی قرار داشته باشد. نتایج حاصل مبین آن است که با شرایط حاکم بر بخش کشاورزی و خصوصیات نیروی کار فعلی آن، پیگیری سیاست افزایش اشتغال، رشد و توسعه این بخش را دچار مشکل می‌سازد، در برنامه‌های توسعه کشور، کشاورزی و دامپروری در اولویت دوم قرار دارد. نیروی کار کنونی این بخش مانع سرمایه‌گذاری و رشد این بخش است، توسعه مبتنی بر دانایی، راهبرد سه‌جانبه‌گرایی و برنامه توسعه کار شایسته در کشاورزی و دامپروری ایران جایگاهی ندارند.

شکوهِی در سال (۱۳۸۶) به بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری در تجهیزات و تحقیقات کشاورزی بر ارزش افزوده بخش کشاورزی پرداخته است. هدف او مطالعه بررسی چگونگی تأثیر سرمایه‌گذاری تحقیقاتی، تجهیزاتی و غیرتجهیزی و همچنین اشتغال کشاورزی بر ارزش افزوده در این بخش است. دوره مورد مطالعه شامل سال‌های ۱۳۵۰-۱۳۴۸ می‌باشد. برای دستیابی به هدف فوق از الگوی خود توضیح با وقفه‌های گسترده (ARDL) استفاده شد. بر اساس نتایج این

مطالعه با یک درصد افزایش در اشتغال کشاورزی، ارزش افزوده این بخش ۲۰ درصد کاهش می یابد. در حالی که با همین میزان افزایش در مقدار سرمایه گذاری تحقیقات، تجهیزاتی و غیر تجهیزاتی در بخش کارورزی به ترتیب، به میزان ۵٪، ۱۰٪، بر ارزش افزوده این بخش اضافه می شود.

۱۵- اهداف تحقیق (کلی و ویژه)

شناسایی پتانسیل های کارآفرینی در بخش دامپروری شهرستان ایذه به منظور ایجاد اشتغال (کسب و کار).

۱۶- اهداف ویژه تحقیق

اهداف تحقیق (کلی و ویژه): شناسایی پتانسیل های کارآفرینی در بخش دامپروری شهرستان ایذه.

- شناسایی پتانسیل های کارآفرینی در بخش های دامپروری شهرستان ایذه.

- شناسایی پتانسیل های کارآفرینی صنایع تبدیلی در بخش دامپروری شهرستان ایذه

- شناسایی پتانسیل های کارآفرینی خدمات در بخش دامپروری شهرستان ایذه.

۱۷- طرح تحقیق

این مطالعه از نوع توصیفی است و پتانسیل های بخش دامپروری شهرستان ایذه را مورد بررسی قرار می دهد. بدین وسیله پتانسیل ها و توانمندی ها در بخش مذکور شناسایی می شوند. روش مطالعه، کتابخانه ای- میدانی است. اطلاعات لازم از طریق مطالعه منابع موجود در کتاب ها؛ نظرخواهی از کارشناسان، سرمایه گذران، مدیران و مسئولین و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شد. روایی پرسشنامه از طریق اساتید و خبرگان و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵۴+ محاسبه گردید که از سطح خوبی برای استفاده برخوردار است.

۱۸- پرسش های تحقیق

۱. پتانسیل های کارآفرینی در بخش دامپروری شهرستان ایذه کدامند؟

۲. پتانسیل های کارآفرینی صنایع تبدیلی بخش دامپروری شهرستان ایذه کدامند؟

۳. پتانسیل های کارآفرینی خدمات بخش دامپروری شهرستان ایذه کدامند؟

۱۹- جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش کلیه کارشناسان، سرمایه گذران، مدیران و مسئولین بخش

دامپروری شاغل در شهرستان ایذه است که تعداد آن ۹۰ نفر می باشد.

۲۰- نمونه آماری

نمونه آماری این پژوهش ۷۰ نفر است که از بین کارشناسان، سرمایه‌گذران، مدیران و مسئولین بخش دامپروری شاغل در شهرستان ایذه انتخاب شده‌اند. تعداد مذکور با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعیین شده است.

۲۱- روش نمونه‌گیری

برای انتخاب نمونه آماری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است. با توجه به حجم جامعه آماری از جهاد کشاورزی ۴۹ نفر، منابع طبیعی ۹ نفر، گروه کشاورزی دانشگاه ۱۰ نفر و اداره امور عشایر ۲ نفر انتخاب شدند.

۲۲- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش علاوه بر استفاده از منابع موجود در کتابخانه‌ها و مراکز اسناد، از پرسشنامه برای گردآوری داده‌ها استفاده می‌شود. برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از آمار توصیفی (میانگین، میانگین کل، انحراف معیار و انحراف معیار کل) و آمار استنباطی؛ از آزمون F و از نمرات T و Z برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. ضمناً، برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

۲۳- تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق

جدول شماره ۱: مقایسه دیدگاه گروه‌های مختلف در باره نقش پرورش گاو شیری در

ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

وارینانس‌ها	مجموع مجذورات	df	مجدور میانگین‌ها	F	سطح معنی‌داری
وارینانس بین گروه‌ها	۳/۸۹۸	۳	۱/۲۹۹	۲/۰۳۹	۰/۱۱۷
وارینانس درون گروه‌ها	۴۲/۰۴۵	۶۶	۰/۶۳۷		
وارینانس کل	۴۵/۹۴۳	۶۹			

با توجه به داده های جدول شماره(۱) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش گاو شیری در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۲/۰۳۹$ و $P=۰/۱۱۷$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش پرورش گاو شیری تفاوتی مشهود نیست.

ضمماً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش گاو شیری در ایجاد اشتغال $۴/۱۷$ با انحراف معیار $۰/۸۱۵۹$ و نمره های استاندارد $Z = ۱/۴۲$ و $T=۶۴/۲$ است.

جدو شماره ۲: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش میش در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین ها	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۱۷۰	۱/۷۲۹	۱/۳۳۳	۳	۳/۹۹۸	واریانس بین گروهها
		۰/۷۷۱	۶۶	۵۰/۸۷۳	واریانس درون گروهها
			۶۹	۵۴/۸۷۱	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره(۲) ، بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش میش در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۱/۷۲۹$ و $P=۰/۱۷۰$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود ندارد. یعنی بین دیدگاه افراد مختلف درباره نقش پرورش میش در ایجاد اشتغال تفاوتی مشهود نیست.

ضمماً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش میش در ایجاد اشتغال $۴/۱۱$ با انحراف معیار $۰/۸۰۸۳$ و نمره های استاندارد $Z = ۱/۲۸$ و $T=۶۲/۸$ است.

جدول شماره ۳: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره پرورش بز در ایجاد اشتغال در

منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین ها	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۱۸۵	۱/۶۵۵	۱/۷۴۰	۳	۵/۲۱۹	واریانس بین گروهها

		۱/۰۵۱	۶۶	۶۵/۳۵۳	واریانس درون گروهها
			۶۹	۷۴/۵۷۱	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۳) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش بز در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=1/۶۵۵۵$ و $P=۰/۱۸۵$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش پرورش بز تفاوتی مشهود نیست. ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش بز در ایجاد اشتغال $۳/۸۵$ با انحراف معیار $۱/۰۳۹۵$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۶۷۰۹$ و $T=۵۶/۷۱$ است.

جدو شماره ۴: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در درباره نقش بز نجدی در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

واریانس ها	مجموع مجذورات	df	مجذور میانگین	F	سطح معنی داری
واریانس بین گروهها	۶/۸۲۱	۳	۲/۲۷۴	۱/۵۳۵	۰/۲۱۴
واریانس درون گروهها	۹۷/۷۶۴	۶۶	۱/۴۸۱		
واریانس کل	۱۰۴/۵۸۶	۶۹			

با توجه به داده های جدول شماره (۴) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش بز نجدی در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=1/۵۳۵$ و $P=۱/۵۳۵$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش بز نجدی تفاوتی مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش بز نجدی در ایجاد اشتغال $۳/۳۸$ با انحراف معیار $۱/۲۳۱۱$ و نمره های استاندارد $Z = ۰-/۴۶۲۹$ و $T=۴۵/۳۷$ است.

جدول شماره ۵: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش ماهی قفس در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۰۱۵	۳/۷۲۶	۴/۵۹۳	۳	۱۳/۷۷۹	واریانس بین گروهها
		۱/۲۳۳	۶۶	۸۱/۳۶۴	واریانس درون گروهها
			۶۹	۹۵/۱۴۳	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۵) ، بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با پرورش ماهی در قفس در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F= ۳/۷۲۶$ و $P= ۰/۰۱۵$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان امور عشایر و گروه کشاورزی دانشگاه با $P=۰/۰۱۷$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش ماهی در قفس در ایجاد اشتغال $۳/۴۲$ با انحراف معیار $۱/۱۷۴۲$ و نمره های استاندارد $Z = -۰/۳۵۹۷$ و $T=۴۶/۴۰۳$ است.

جدول شماره ۶: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره پرورش ماهی سردابی در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۰۰۴	۴/۹۹۳	۵/۲۵۸	۳	۱۵/۷۷۴	واریانس بین گروهها
		۱/۰۵۳	۶۶	۶۹/۴۹۸	واریانس درون

				گروهها
			۶۹	واریانس کل
			۸۵/۲۷۱	

با توجه به داده های جدول شماره (۶) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش ماهی سردابی در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۴/۹۹۳$ و $P=۰/۰۰۴$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان امور عشایر و گروه کشاورزی دانشگاه با $P=۰/۰۱۳$ و کارکنان امور عشایر و منابع طبیعی با $P=۰/۰۱۷$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمماً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش ماهی سردابی در ایجاد اشتغال ۳/۸۴ با انحراف معیار ۱/۱۱۱۶ و نمره های استاندارد $Z=۰/۶۳۶۶$ و $T=۵۶/۳۶$ است.

جدول شماره ۷: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش ماهی در استخر در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
		۰/۵۹۱	۳	۱/۷۷۴	واریانس بین گروهها
۰/۴۵۳	۰/۸۸۷	۰/۶۶۷	۶۶	۴۳/۹۹۸	واریانس درون گروهها
			۶۹	۴۵/۷۷۱	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۷) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش ماهی در استخر در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۰/۸۸۷$ و $P=۰/۴۵۳$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش پرورش ماهی در استخر تفاوتی مشهود نیست.

ضمماً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش ماهی در استخر در ایجاد اشتغال ۴/۳۴ با انحراف معیار ۰/۸۱۴۴ و نمره های استاندارد $Z=۱/۸۳$ و $T=۶۸/۳$ است.

جدول شماره ۸ : مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش ماهی گرم آبی در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۳۶۱	۱/۰۸۷	۱/۵۴۹	۳	۴/۶۴۸	واریانس بین گروهها
		۱/۴۲۵	۶۶	۸۹/۷۷۰	واریانس درون گروهها
			۶۹	۹۴/۴۱۸	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۸) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش ماهی گرم آبی در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه با $F=1/087$ و $P=0/361$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش پرورش ماهی تفاوت معنی داری وجود ندارد.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش ماهی گرم آبی در ایجاد اشتغال $3/68$ با انحراف معیار $1/1960$ و نمره های استاندارد $Z = 0/2607$ و $T=52/61$ است.

جدول شماره ۹: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش مرغداری در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۰۲۵	۳/۳۳۲	۴/۸۳۶	۳	۱۴/۵۰۸	واریانس بین گروهها
		۱/۴۵۱	۶۶	۹۵/۷۷۸	واریانس درون گروهها

			۶۹	۱۱۰/۲۸۶	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۹) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش مرغداری در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=3/332$ و $P=0/025$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان جهاد کشاورزی و منابع طبیعی با $P=0/032$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش ماهی گرم آبی در ایجاد اشتغال ۳/۷۱۴۳ و نمره های استاندارد $Z=0/3273$ و $T=53/27$ است.

جدول شماره ۱۰: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش مرغ بومی در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

واریانس ها	مجموع مجذورات	df	مجذور میانگین	F	سطح معنی داری
واریانس بین گروهها	۱۷/۲۹۸	۳	۵/۷۶۶	۵/۱۵۵	۰/۰۰۳
واریانس درون گروهها	۷۳/۷۸۸	۶۶	۱/۱۱۸		
واریانس کل	۹۱/۰۸۶	۶۹			

با توجه به داده های جدول شماره (۱۰)، بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش مرغ در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=5/155$ و $P=0/003$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان جهاد کشاورزی و گروه کشاورزی دانشگاه با $P=0/007$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش مرغ بومی در ایجاد اشتغال ۳/۶۸ انحراف معیار ۱/۱۴۶۸ و نمره های استاندارد $Z=0/2585$ و $T=52/58$ است.

است.

جدو شماره ۱۱: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش بوقلمون در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۰۴۹	۲/۷۶۲	۳/۰۱۲	۳	۹/۰۳۵	واریانس بین گروهها
		۱/۰۹۰	۶۶	۷۱/۹۵۱	واریانس درون گروهها
			۶۹	۸۰/۹۸۶	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۱۱) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با پرورش بوقلمون در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه با $F=۲/۷۶۲$ و $P=۰/۰۴۹$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان جهاد کشاورزی و منابع طبیعی با $P= ۰/۰۳۱$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش بوقلمون در ایجاد اشتغال ۳/۴۱ با انحراف معیار $۱/۰۸۳۳$ و نمره های استاندارد $Z = -۰/۳۹۴۱$ و $T=۴۶/۰۶$ است.

جدول شماره ۱۲: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش شتر مرغ در ایجاد اشتغال در منطقه ایزه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
.۰۰۲	۵/۴۲۷	۸/۰۶۷	۳	۲۴/۲۰۰	واریانس بین گروهها
		۱/۴۸۶	۶۶	۹۸/۱۰۰	واریانس

					درون گروهها
			۶۹	۱۲۲/۳۰۰	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره(۱۲)، بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش شتر مرغ در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۵/۴۲۷$ و $P=۰/۰۰۲$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین دیدگاه کارکنان جهاد کشاورزی و منابع طبیعی با $P= ۰/۰۰۳$ و کارکنان منابع طبیعی با گروه کشاورزی دانشگاه با $P= ۰/۰۳۹$ و کارکنان منابع طبیعی با کارکنان امور عشایر با $P= ۰/۰۲۱$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش شتر مرغ در ایجاد اشتغال ۲/۹۰ با انحراف معیار ۱/۳۳۱۳ و نمره های استاندارد $Z = -۱/۶۳۱$ و $T=۳۳/۶۹$ است.

جدول شماره ۱۳: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف درباره نقش پرورش غاز در ایجاد اشتغال

در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجدور میانگین	df	مجموع مجدورات	واریانس ها
۰/۰۰۵۲	۲/۷۱۱	۳/۶۸۰	۳	۱۱/۰۴۱	واریانس بین گروهها
		۱/۳۵۳	۶۶	۸۹/۶۰۲	واریانس درون گروهها
			۶۹	۱۰۰/۶۴۳	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره(۱۳) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با پرورش غاز در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F= ۲/۷۱۱$ و $P=۰/۰۵۲$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین کارکنان منابع طبیعی با کارکنان امور عشایر با $P= ۰/۰۴۴$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروه ها تفاوت معنی داری مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش غاز در ایجاد اشتغال ۲/۹۲ با انحراف معیار ۱/۲۰۷۷ و نمره های استاندارد $Z = -1/5622$ و $T = 34/38$ است.

جدول شماره ۱۴: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش زنبوردر ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجذور میانگین	df	مجموع مجذورات	واریانس ها
۰/۰۳۲	۳/۱۲۳	۵/۲۶۱	۳	۱۵/۷۸۴	واریانس بین گروهها
		۱/۶۸۵	۶۶	۱۱۱/۲۰۲	واریانس درون گروهها
			۶۹	۱۲۹/۹۸۶	واریانس کل

با توجه به داده های جدول شماره (۱۴) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با پرورش زنبوردر ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F = 3/123$ و $P = 0/032$ در سطح $P < 0/05$ تفاوت معنی داری دارد. با توجه آزمون توکی (TUKEY) بین گروه کشاورزی دانشگاه و کارکنان امور عشایر با $P = 0/044$ در سطح $P < 0/05$ تفاوت معنی داری وجود دارد. بین دیدگاه سایر گروهها تفاوتی مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب در زمینه ی نقش پرورش زنبوردر ایجاد اشتغال ۳/۴۱ با انحراف معیار ۱/۳۵۶۶ و نمره های استاندارد $Z = -0/3941$ و $T = 46/06$ است.

جدول شماره ی ۱۵: مقایسه دیدگاه گروه های مختلف در باره نقش پرورش کرم ابریشم در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه

سطح معنی داری	F	مجذور میانگین	df	مجموع مجذورات	واریانس ها
۰/۶۷۶	۰/۵۱۱	۰/۷۸۵	۳	۲/۳۵۵	واریانس بین

گروهها				
واریانس درون گروهها	۱۰۱/۴۱۶	۶۶	۱/۵۳۷	
واریانس کل	۱۰۳/۷۷۱	۶۹		

با توجه به داده های جدول شماره (۱۵) بین گروه های مختلف شرکت کننده در ارتباط با نقش پرورش کرم ابریشم در ایجاد اشتغال در منطقه ایذه با $F=۰/۵۱۱$ و $P=۰/۶۷۶$ در سطح $P<0/05$ تفاوت معنی داری وجود ندارد. یعنی اینکه بین دیدگاه افراد مختلف در باره ی نقش پرورش کرم ابریشم تفاوتی مشهود نیست.

ضمناً میانگین نمره کسب شده در زمینه ی نقش پرورش کرم ابریشم در ایجاد اشتغال $۳/۰۵$ با انحراف معیار $۱/۲۲۶۳$ و نمره های استاندارد $Z = -۱/۲۵۳۲$ و $T=۳۷/۴۷$ است.

پتانسیل های کارآفرینی در بخش دامپروری و نوغان داری شهرستان ایذه کدامند؟ با توجه به نتایج بدست آمده از جدول های شماره ۱ تا ۱۵ اولویت های بخش دامپروری و نوغان داری به ترتیب میزان پتانسیلی که برای ایجاد اشتغال دارند عبارتند از:

۱- پرورش ماهی در استخر در کناره های سد کارون ۳ با میانگین $۴/۳۴۲۹$ و نمره های استاندارد $Z = ۱/۸۳$ و $T=۶۸/۳$ در اولویت اول

۲- پرورش گاو شیری به صورت صنعتی در واحدهای ۵۰ راسی با میانگین $۴/۱۷۱۴$ و نمره های استاندارد $Z = ۱/۴۲$ و $T=۶۴/۲$ در اولویت دوم

۳- پرورش و نگهداری گوسفند(میش) با میانگین $۴/۱۱۴۳$ و نمره های استاندارد $Z = ۱/۲۸$ و $T=۶۲/۸$ در اولویت سوم

۴- پرورش و نگهداری گوسفند(بز) با میانگین $۳/۵۸۷۱$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۶۷۰۹$ و $T=۵۶/۷۱$ در اولویت چهارم

۵- پرورش ماهی سردآبی در مناطق سردسیر با میانگین $۳/۸۴۲۹$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۶۳۶۶$ و $T=۵۶/۳۶$ در اولویت پنجم

۶- احداث و توسعه ی مؤسسات مرغداری با میانگین $۳/۷۱۴۳$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۳۲۷۳$ و $T=۵۳/۲۷$ در اولویت ششم

۷- پرورش ماهی گرم آبی در مناطق گرمسیری با میانگین $۳/۶۸۶۶$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۲۶۰۷$ و $T=۵۲/۶۱$ در اولویت هفتم

۸- پرورش و نگهداری مرغ بومی با میانگین $۳/۶۸۵۷$ و نمره های استاندارد $Z = ۰/۲۵۸۵$ و $T=۵۲/۵۸$ در اولویت هشتم

- ۹- پرورش ماهی در قفس با میانگین ۳/۴۲۸۶ و نمره های استاندارد ۰/۳۵۹۷ $Z = -$ و $T=۴۶/۴۰۳$ در اولویت نهم
- ۱۰- پرورش و نگهداری بوقلمون با میانگین ۳/۴۱۴۳ و نمره های استاندارد ۰/۳۹۴۱ $Z = -$ و $T=۴۶/۰۶$ در اولویت دهم
- ۱۱- پرورش و نگهداری زنبور عسل با میانگین ۳/۴۱۴۳ و نمره های استاندارد ۰/۳۹۴۱ $Z = -$ و $T=۴۶/۰۶$ در اولویت یازدهم
- ۱۲- پرورش و نگهداری بز نجدی با میانگین ۳/۳۸۵۷ و نمره های استاندارد ۰/۴۶۲۹ $Z = -$ و $T=۴۵/۳۷$ در اولویت دوازدهم
- ۱۳- پرورش کرم ابریشم با میانگین ۳/۰۵۷۱ و نمره های استاندارد ۱/۲۵۳۲ $Z = -$ و $T=۳۷/۴۷$ در اولویت سیزدهم
- ۱۴- پرورش و نگهداری غاز با میانگین ۲/۹۲۸۶ و نمره های استاندارد ۱/۵۶۲۲ $Z = -$ و $T=۳۴/۳۸$ در اولویت چهاردهم
- ۱۵- پرورش و نگهداری شتر مرغ با میانگین ۲/۹ و نمره های استاندارد ۱/۶۳۱ $Z = -$ و $T=۳۳/۶۹$ در اولویت پانزدهم

نتیجه‌گیری

تاریخ گویای این واقعیت است که توسعه و آبادانی در هیچ سرزمینی تصادفی و اتفاقی صورت نگرفته است. هر منطقه برخوردار از فاکتورهای طبیعی مانند آب، خاک، هوا، امکانات محیطی، نیروی انسانی توانمند و تلاشگر همچنین مدیران شایسته و لایق برای استفاده بهینه از عوامل فوق موجبات رشد اقتصادی و اجتماعی و... آن منطقه فراهم می‌نماید. در طول زمان، بسیاری از تمدن‌ها به‌رغم داشتن استعدادها و قابلیت‌های طبیعی به دلیل ضعف حکومت‌ها (مدیران)، عدم برنامه‌ریزی، عدم شناسایی پتانسیل‌ها و قابلیت‌های طبیعی دستخوش سیر نزولی شده‌اند. نظر به آن که قابلیت‌ها و استعدادها محیطی معمولاً در طول زمان دچار تغییرات و نوسانات شدید نمی‌شوند در صورت احیا و رشد پتانسیل‌های کارآفرینی و نهادهای مدیریتی شان به‌سرعت، توسعه خواهند یافت.

به طور کلی، بر اساس نتایج پژوهش حاضر و شناسایی اولویت‌های بخش دامپروری به ترتیب میزان پتانسیل‌شان برای ایجاد اشتغال عبارتند از: پرورش ماهی در استخر، پرورش گاو شیری، پرورش و نگهداری میش و بز، پرورش ماهی سرد آبی، احداث و توسعه موسسات مرغداری، پرورش ماهی گرم آبی در مناطق گرمسیری، پرورش و نگهداری مرغ بومی، پرورش ماهی در قفس، پرورش و نگهداری بوقلمون، پرورش و نگهداری زنبور عسل، پرورش و نگهداری بز نجدی، پرورش و نگهداری کرم ابریشم، پرورش و نگهداری غاز، و پرورش و نگهداری شتر مرغ اولویت های اول تا پانزدهم بخش دامپروری می باشند.

منابع فارسی

۱. اخوان، پیمان. سیدنقوی، میرعلی. طالقانی، احمد ابراهیمی. بخشا، آرش. زاهدی، محمدرضا (۱۳۸۹) "بررسی عوامل مربوط به پتانسیل کارآفرینی و ارائه یک رویکرد چندوجهی مطالعه موردی (صنعت قطعه‌سازی خودرو)" فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات مدیریت صنعتی سال ششم، شماره ۱۷، تابستان ۸۹، صفحات ۱۰۷ تا ۱۳۳.
۲. بهزادیان‌نژاد قربان، (۱۳۸۰)، «ضرورت توجه به کارآفرینی و فناوری‌های پیشرفته»، مجموعه مقالات کارآفرینی و فن‌آوری پیشرفته، جلد اول، چاپ اول انتشارات دانشگاه.
۳. داستانبور نصرالله، (۱۳۸۷)، «مجموع مقالات دومین همایش توسعه کشاورزی شهرستان ایزده»، جلد اول، چاپ اول، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایزده.
۴. رضوی نعمت‌اللهی اقدس‌السادات، (۱۳۸۶)، «مفاهیم و کلیات کارآفرینی» سایت زنان کارآفرینی.
۵. جهانیان، مه‌ری (۱۳۸۵)، «کارآفرینی»، بابل: انتشارات علوم رایانه.
۶. جان ویلیام ملور، (۱۳۸۳)، «اقتصاد کشاورزی و توسعه کشاورزی در ایران (تعامل اهداف و راهبردها)»، سال دوازدهم، بهار، شماره ۴۵.
۷. فیض بخش، علیرضا، (۱۳۸۳)، کارآفرینی عمومی، موسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف، ص ۳.
۸. قره‌باغیان مرتضی، (۱۳۷۱)، «اقتصاد رشد و توسعه»، جلد اول، نشر نی، چاپ اول، تهران.
۹. گل‌محمدی فرهود، (۱۳۸۷)، «مجموع مقالات دومین همایش راهکارهای توسعه کشاورزی شهرستان ایزده». جلد دوم، چاپ اول. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایزده.
۱۰. سوانس‌بور، (۱۳۷۹)، مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی.
۱۱. زمانی‌پور اسدا...، (۱۳۷۳)، «ترویج کشاورزی در فرآیند توسعه». بیرجند، انتشارات بیرجند.
۱۲. حقیقی، محمد. (۱۳۸۶)، «بازرگانی بین‌الملل» تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۳. عمادی حسین، (۱۳۷۵)، «نظام دآمداری سنتی در روند توسعه دآمداری در ایران»، مجموعه مقالات اولین سمینار پژوهشی بز و گوسفند»، جلد اول، چاپ دوم.

منابع انگلیسی

14. Bure F. john Ston and John W. Mellor; (September 1961) the Role of Agriculture in Economic Development; American Economic Review .p.14-15.

15. Drucker, P. F. (1985), *Innovations and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York: Harper and Row.

16. Shane, S. & Venkataraman, S. (2000). *The promise of entrepreneurship as a field of research*. *Academy of Management Review*, 25(1): 217-226

17. Schumpeter, J. (1934). *Capitalism, socialism, and democracy*. New York: Harper and Row.

18- Verheul, I. et al. (2001), "An eclectic theory of entrepreneurship". *Tinbergen Institute Discussion Paper*. Indianapolis: Institute for Development Strategies, Indiana University.

Identifying entrepreneurship potentials in the livestock sector for job creation in Izeh

Mahmoud Danialli

Ayuob Mardani

Mohamad hosing mohseni nasab

Abstract

Despite efforts which were made to remove the unemployment in Izeh during the past three decades, none has either solved the problem of unemployment or eliminate poverty in this city; while Izeh has vast and fertile pastures and mild climate, too. This article aims to identify the entrepreneurship potentials in the livestock sector of Izeh to remove these problems. A researcher-made questionnaire has been used.

Validity of the questionnaire was calculated by experts and professors and its reliability was calculated using Chorenbach's %845 Alpha coefficient. To analyze and identify entrepreneurship potentials iferential statistic was used (e.g. F independent groups test).

The results showed that raising dairy cows, cattle, cold water fish, and warm water fish in warm areas, constructing and developing aviculture,

and raising poultry chickens are the important priorities for job creation in livestock sector. Furthermore, governmental, private and cooperative investment can play an effective role in job creation.

Key words: entrepreneurship, Izeh, livestock